NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 21. julia (sredoletna) 1852. *List* **58.**

Mladeneč.

Čuj! strašno kak voda gromeča bobní
Navpík čez stermíne, pečovje,
Kak jezno peneče v dnù doli šumí
Togotno veršeče slapovje!
In žrêlo grozeče 'z tomine strašné
Reží, iz globine verteče,
Iz ktere viharno hlapijo meglé
Ko v čarovni grozi trepeče.

Ob kraji mladeneč zamišljen stojí,
In černo tomino vgleduje,
In vidi stermeti tam néme pečí,
Gromenje slapovja on čuje;
Razširja pred njim se gostejši oblak,
Na njemu krog veše berlijo,
Se spenja meglá, ko mogočni orjak,
Ko v burji valovi bučijo.

Otožno pobesi mladeneč očí,
Si misli veselja mladosti;
Let zlatih spomín se mu v duhu obnovi
Nedolžne igrače radosti,
In ljube tam svoje, prijatle zvestè
U duhu spomina objema —
Prijatle in drage gomila pa že
Pod zemljo pokriva mu néma.

Pod milim obnebjem sirota je sam,
Mrak krije goljfive denove,
Temní zagrinjało prihodnosti hram,
So vadlje mu še negotove.
Pač čuje gromenje v globini slapov,
Pač plešejo veše slepeče:
Mladenč pa stojí, — mu je pot negotov,
In polzke stezice so sreče. —e—

Pravila kmetovavcam
zastran barometra in vremenskiga prerokovanja.

(Konec.)

Mokra jesen in mehka zima naznanujete merzlo in suho pomlad, mokro poletje ojstro zimo, deževna zima slabo pomlad, ojstra jesen hudo zimo.

Naravoslovec Bako Verulanski je nekdaj pisal, da lepa jesen napoveduje hudo in vetrovno zimo, vetrovna zima deževno pomlad, deževna pomlad lepo poletje, mokro in merzlo poletje ojstro zimo, in mehka zima (mesca prosenca ali svečana) je prerokinja vročiga in suhiga poletja, sosebno če pozimi večkrat dežuje.

Po Kirvanu je poletje vselej sila suho, ako okoli tistiga časa, ko sta v pomladi noč in dan enako dolga (to je, okoli sv. Jožefa) ni gromélo.

Če tiči iz ptujih krajev priletijo zgodaj nazaj, je to znamnje zgodnje gorke pomladi, — če grejo v jeseni zgodej od nas, je znamnje zgodnje hude zime. (Wochenbl. der Steyr. LWG.)

Kadar mladi križasti pajki iz svojih gnjezd prilezejo, se bliža gorka spomlad. Če ti pajki zvečer presti prenehajo in iz svojih kotičev zlezejo, drugi dan dežuje. Zadnji deževni dan začne pajik pridno pajčevino presti, ker pričakuje, da bo naslednji dan lepo vreme; če pa staro pajčevino zapustí, se veter spremení in drugi dan od tistiga kraja pripiše, kodar je novo pajčevino delati pričel. Če silna ura prigromí, nekoliko ur pred svojo mrežico zapustí; če jo pa večidel v-se posnuje, dolgo časa dežuje, kakor tudi takrat, če clò ne prede in se nikjer viditi ne da. Kadar pajki o dežji dolge niti navlečejo in prav urno predejo, se bo kmalo razjasnilo in bo dolgo lepo vreme ostalo, ravno tako tudi takrat, če v lepim vremenu počasi in poredama predejo ali s skerčenimi nogami v sredi pajčevine mirno sedé, bo stanovitno lepo vreme.

Hišni pajki lepo vreme začutijo, če iz svojih spredenih votlin prilezejo; dolgo časa je lepo, če glavo in noge iz votlinice molé, in dalje ko od votlinice gredó, tolikanj delj tudi lepo ostane. V časih tudi ponoči predejo, ter staro pajčevino z novo razširjajo, tedaj se je kacih 12 ali 14 dni lepiga vremena nadjati, in to je tolikanj bolj gotovo, če tudi tačas jajčke znesó, kar se v gorkih letinah po sedemkrat zgodí. Če se pa z glavo v votlinico obernejo in iz nje namest glave zadnjico kažejo, potem gotovo dežuje, in sicer tako dolgo, dokler se okrog ne obernejo. Ako si veliko živeža nabero, tudi dolgo časa dežuje. Če blizo pečí pajčevino spredejo, hud mraz nasledova; če pa blizo okinj, od juga potegne. Merzlota pozimi nastajo, če urno nove pajčevine predejo, ali pa eno nad drugo narejajo; une ločine pajki pa, ki ne predejo, si s pridam že spredenih išejo in se jih polasté. Po tacih znamnjih nad pajki po navadi v 9 ali 12 dneh mraz in zmerzlina nastopi.

Opomniti je še, da nekteri pajki le bližnjo, drugi pa daljno spremenljivost vremena napovedujejo. Mladi pajki oznanujejo vremenost prihodnjiga dneva, odrašeni tri dni pred, velki kotni ali hišni pajki devet dni pred, velki križasti pajki še clo 14 dni pred. Da se z veči gotovostjo na prihodnjo vremenost sklene, je treba več pajkov ogledovati. (Iz stoletne pratike.)

Pristavek. V 152. listu Ljublj. časnika je gosp. J. R., kteri si pridno zapisuje vsakdanji stan barométra, po skušnjah letošnjiga sušca popolnama poterdil, kar so Novíce v 52. listu pod štev. 10. pisale: „Če namreč mesca sušca vremeník nenavadno visoko stojí, je to znamnje suhiga poletja ali saj suhe pomladi“. Gosp. R. pravi, da že od 6. prosenca se je vremenik letos večkrat visoko povzdignil, posebno visoko pa je stalmesca

sušca, kjer je skozi 16 dni visokost 28. palca in še čez, enkrat celò 6 čert čez 28 palcov dosegel, nikdar pa te dni pod 28. palec padel; celi mesec sušec je stal vremeník le sama dva dni 7 čert čez 27 palcov. Iz tega se vidi — pravi g. R. — kako dobro je zares za kmetovavca, če ima vremeník in si zapisuje njegov vsakdanji stan, iz kteriga zamore vreme z veliko verjetnostjo prerokovati. Znamnjem vremenosti pristavi gosp. R. po Argauskim časniku, da tudi hrast in jesen sta po mnogih skušnjah verjetna vremenska preroka. Če namreč hrast pred perje poganja kakor jesen, se smé suho poletje pričakovati, — če pa jesen pred zelení kot hrast, bo poletje mokro. Že več let se je bil jesen pred hrastjem ozelenel, in res smo imeli 7 bolj mokrih kot suhih poletij, letos je bil hrast jesenu — na enakim zemljišu — precej naprej, in poletje je suho bilo. Kdor ima tedaj ti dvé drevesi v enakim zemljišu in na nju spomladi pazi, zamore vremenost poletja naprej vediti.

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Vèrne.

4. pismo.

Dragi prijatel!

V Forli.

11. dan rožnika, potem ko sim se v Bolonji dva dní mudil, sim se ob petih zjutraj naprej v Imolo peljal. Cesta gré zmiram po ravnim širocim polji. Bilo je polno lepe pšenice, ki je ravno zorila. Na levi ni moč prevelike ravnine pregledati; na desni pa se vidijo, tode precej dalječ, visoke apeninske gore. Sred poti med Bolonjo in Imolo je „kastel San Pietro“, velik terg, ki šteje do 4000 duš, in eno pošto naprej je Imola, kjer je sedanji papež Pij IX. škof bil.

Imola ni veliko mesto, pa šteje vender do 9000 duš. Ulice so zlo nesnažne, in polne sila sitnih beračev. Kako čudno je vender na svetu! Človeka žalost obide, ko v lepi in bogati Italii, ki jo od nekdaj po vsi pravici „Europe vert“ imenujejo, in zlasti v tacih krajih, kakor so krog Imole, kjer zemlja, brez de bi se bilo treba veliko truditi, vsiga obilno rodí — vidi polno beračev! Pa saj ne more drugači biti, dokler imajo posamesne družine, meniški redi in posamesni bogatini posestva toliko, de ga pregledati ne morejo, drugi reveži pa še toliko ne, de bi glavo na svoje naslonili. — V Imoli ni razun lepe stolne cerkve, ki so jo ni davno popravili in počedili, nič posebniga viditi. Zatoraj sim hitel še vina, ki ga tako visoko čislajo, in ki je res dobro, pokusiti; ali jezilo me je, de nisim mogel ne koščika slaniga kruha dobiti. Od Ferare dalje, kar sim pozabil povedati, Lahi kruha ne solé; ne vém: ali jim je sol predraga, ali če je res, kar pravijo, de neslani kruh se dalje časa hraniti da in de je bolj zdrav.

Z neslanim kruham jo tedaj v Faenco odrinem. Okrog Faence je zemlja belo-ilova, in Faenčani so pervi (že v letu 1299) močno obrajtano lončeno posodo delali, ki ji Francozi ravno zato „Fayence“ pravijo in je na pol porcelán. Tù so tudi majolike doma, ktere imajo imé mende po njih iznajdeniku, ki se je Majolika imenoval. Majolike, majolike, koliko ste jih že pokopale!! — V Faenci nisim druziga ogledal ko stolno cerkev na velikim prav lepim tergu; pa je gerdo vmazana in zanemarjena. Mesto je precej veliko in šteje čez 16.000 duš, tode blizo 6000 jih je v predmestji (Borgo), ki ga reka Lamone od mesta delí. Ljudjé so tù grozno zabavljivi in serditi, in med mestniki in predmestniki je staro sovraštvo in večen prepír. Posebno hude so predmestjanke. To so babe od zlodja. S tacimi ne gré norčevati, vedno so orožjene. Bati se mi ravno ni bilo treba, ker se predmestniki le z mestnjani radi davijo, vender sim jo hitro naprej v Forlí potegnil.

Forlí (Forum Livii) je, desiravno že staro, vender zalo, prijazno in kolikor se vidi, dobro premožno mesto, in šteje do 12.000 duš. Rimski konsul Mark Livi, ki se je tod s Hasdrubalam vojskoval, ga je sozidal, in po njem je imé dobilo. Tù sim prenočil; viditi pa ni bilo nič kaj posebniga. Stolno cerkev so ravno širili in popravljali.

Življenje slavnih Slovanov.

V. *)

Jožef Dobrovski.

Dobrovski sluje med slovanskimi učenimi posebno po svoji veliki učenosti v jezikoznanstvu. Dolgo se ni vedilo — piše učeni Čeh Palacky — kterega roda je bil. Zdaj pa vémo iz pisem, ki jim gré vsa véra, da je bil sin českih, tedaj slovanskih starišev, čeravno je na Ogerskem (17. augusta 1753) blizo Jermeta na svet prišel. Njegov oče, Čeh iz Solnic, oženjen vojak, je bil namreč ondaj z materjo vred ravno na Ogerskem v taborju. Šest tednov starega sinka, ki je po rodu po pravici Slovan imenovati, pripelje na Česko.

Leta 1768 pride v visoke šole v Prag, kjer se je z zaslužkom za priučevanje drugih učencov živil. Kakor se je popred po vsih šolah izmed svojih tovaršev naj boljše učil, tako je tudi tukaj že pervo leto v modroznanstvu (sedmi šoli) vse prekosil.

1772 se v Bernu na Moravskem v Jezuitarski stan zapiše. Po jenjanju tega reda se verne v Prag, kjer se dalje za duhovnega učí. Tudi tukaj je po učenosti izgled vsim drugim tovaršem.

V bogoslovskih šolah, v kterih se tudi jutrovskih jezikov učé, se zbudí v njem posebno veselje do jezikov. Tako dobro se po arabsko, kaldejsko in sirsko naučí, da celò druge priučuje.

Njegova učenost in lepa možka postava mu ste veliko prijatlov in spoštovavcov naklanjale. Preden vse šole dostane, ga vzame grof Nostic v svojo hišo za domačega učenika modroznanstva in računstva. V tej imenitni hiši je živel srečno od leta 1776 do 1787 in se ondi z učenim zgodovinarjem ali zgodopiscom Pelcelnom soznanil, kteri v njem veselje do domačega pismenstva obudí. Blagoslovljen (žegnan) je bil pozneje.

Leta 1779 začne časopis za učene na svetlo dajati, v kterem je svojo učenost in ljubezen do slovanščine čedalje bolj razodeval in si ž njo veliko imenitnih prijatlov pridobil, med temi tudi škofa Kraljograškega Janeza Lavoslava Hajskega. Z njegovo pomočjo dobí Dobrovski l. 1787 službo podvodja Hradiške velike duhovnice.

Leta 1789 pa ga imenuje cesar že pervega vodja te duhovnice. Ker po smerti cesarja Jožefa vesoljne duhovnice jenjajo, ga denejo v pokoj. Vnovič pride v Prag v Nosticovo hišo, kjer živež in primerno prilogo v denarjih dobiva.

Če se je Dobrovski že popred s slovanskim jezikoznanstvom marljivo pečal, se je posihmal še bolj. Ko pride l. 1791 cesar Lavoslav (Leopold) v očitni zbor česke kraljeve družbe naukov, je govoril Dobrovski, kako so Slovani svojemu cesarju verni. Nazadnje pa pristavi brez straha odkritoserčno prošnjo, da bi hotel presvitli cesar češki narod in njegov materni jezik vsaktere krivice, ki se jima godí, varovati. To spričuje dovelj, kako je Dobrovski svoj narod in svoj

*) V življenjopisu »Karamzina« v 55. listu popravi IV. namest III. Vred.

materni jezik ljubil. Tretji dan potem dobí družba od cesarja veliko pohvalo in 6000 goldinarjev na dar.

Z nekoliko tega denarja pošlje družba Dobrovskega na Švedovsko po bukvarnicah starih imenitnih spisov iskat, ki so jih bili Švedje (l. 1648) iz Českega na Švedovsko odpeljali. Veliko imenitnih spisov je najdel v Stokholmu, in po drugih mestih.

Potoval je po Poljskem, Rusovskem, Nemškem, Laškem, Krajnskem in po drugih krajih slovanski pismenosti v veliko korist. Česko in Moravsko pa je peš obhajal povsod imenitnosti teh bratovskih dežel zasledovaje.

Odpotovavši se pečá še iskrenejši s slovansko zgodovino in pismenstvom kot pred. Zavoljo posebno visoke učenosti so ga društva učenih več mest zaporedoma svojega družbenika imenovala.

Med več imenitnimi bukvami, ki jih je spisal, naj imenitnejše so: nauk staroslovanskega jezika *). V teh bukvah Dobrovski izmed vsih Slovanov pervi sklad staroslovanskega jezika prav učeno razklada, besede v korenine in pritikline razkruševaje. Posebno bistroumen mora biti, kdor hoče sklad kterega jezika tako dobro pregledati in razložiti.

To verstno delo ga toraj tudi z naj svetlejšim vencom slave venča.

Umerl je preučeni **) mož v Bernu, poglavitnem mestu moravske dežele, 6. januarja 1829. Pokopali so ga z veliko častjo. Grof Hugo Salmski mu je dal na grob velik železen spominek z lepim napisom postaviti. Slaven pesnik od njega takole piše: „Rojen je bil na Ogerskem, živel je na Českem, potoval je po Poljskem in Rusovskem, umerl je na Moravskem, da bi tako vse slovanske narode pobratil“.

Krajnska dežela.

(Iz 187. lista laškega časnika »Diavoletto«).

Vsacega domoljuba mora veseliti, če sliši ali bere, da tudi ptuji popotni čislajo deželo, kjer je njegova zibelka tekla. Radostno povzamemo tedaj iz tega obzira, kar smo v 187. listu laškega časnika „Diavoletto“ brali.

Takole piše popotnik H. L. F.:

„Krajnska, svetu le premalo znana dežela austrianskega cesarstva, je bližnja sosedinja Teržaškega. Iz Tersta v Ljubljano, poglavno mesto, je 12 ur, iz Ljubljane na Dunaj pa po železnici 24. Ne le njeno poveršje je polno lepih, prijetnih in veličanskih krajev, temuč tudi v njenih podzemeljskih jamah se odprè popotniku toliko čudežev narave, da maloktera dežela, bližnja in daljna, se zamore o tem primerjati ž njo.

Gorenska stran, obdajana z veličanskimi gorami, med kterimi blizo 10.000 čevljev visoki glavar Triglav, kteremu so stari še paganjski Slovani božjo čast skazovali, navdaja serce popotnika z vsimi občutki, s kterimi ga navdaja pogled slovečih krajev Solnograškega in Švajca. Častitljivi Bohinj z mogočno Savico, miloljubi Bled s svojim jezerom in starim gradom na stermem skalovji sta zares Krajnske dežele čudapoln kinč. Pa koliko še druzih gradov je pomína vrednih: zgodovinski Jamski grad, Mali grad, Ostenik itd.

Vidiš na Gorenskim mogočno naravo gorate dežele, te sprejme v krasni Vipavski dolini taliansko podnebje z žlahnimi sadovi, ktere zorí le laško sonce. Notrajnska stran je sploh naravnih čudežev polna: podzemeljske jame, veličanske, da malo tacih, — Cerkniško jezero, v kterim zdaj ribeč loví, zdaj pridni kosec seče, — Hrušica, staroslavni gojzd že ob časih Rimcov, kterega lés nosi barke po širocim morji, — Idrijski rudnik z živim srebrom, kterega v Europi prekosí le Almadenski v Španii, — in več druzega. Tudi Krasa golo skalovje, čeravno popotniku, ki ponoči potuje ob luninim svitu, se vidi kot da bi bil veliko pokopališče obsejano z mertvaškimi spominki, in čeravno silovita borja po njem bučí, kteri enaka le razsaja v Ameriki pri Montevideo v deželi Uraguajski, je znamenitnost te dežele.

Vse te krasote in imenitnosti sim ogledal ob svojem potovanji po ti deželici, ktera, čeravno majhna, ima toliko posebnost zedinjenih v sebi, da ne najdeš v veliko druzih in veliko večih deželah tacih; in nadušen po tolicih krasotah si za dolžnost spoznam, svetu povedati, kar sim vidil v slavo Krajne.

Na vse te kraje po deželi pa sim potoval vedno iz Ljubljane, ker sim svoje staniše imel v gostivnici pri „zlatim levu“, kjer je vsak popotnik posebno dobro postrežen, in prijazni gostinčar večidel vse v Europi navadniši jezike govorí“.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Časopis (1. list t. l.) ruske akademije „Petrograške po imenu „izvěstija imperatorskoj akademii nauk“ presojuje i jako hvali vsa déla našega slovečega jezikoslovca prof. drja. Miklošiča. Tako le govorí presojevaje jih učeni vredovavec imenovanega časopisa g. Sreznevski, čigar misli se z Miklošičevimi le v nekterih mervicah povse ne skladajo, v ruskem, lahko razumevnem jeziku: „Prežde vsego sčitajem dolgom privěstvovat' zaslugi učenago Horutanina [1]), kotoryj, pošedši po puti svojega sootčiča [2]) Kopitara v korotkoje vremja zanjal meždu filologami Slavjanskimi odno [3]) iz samyh vidnyh měst; my govorim [4]) g. pofessorě Věnskago universiteta Fr. Miklošič“. V nastojaščeje vremja — po zaměčaniju našego znamenitago sočlena Vostokova — on odin iz pervyh znatokov Staroslavjanskoj pismenosti i dějateljnějšij spodvižnik na jetom popriščě“.

* Pravoslovski časnik „Pravdonoša“, ki je že naznanil, da bo zavolj prepičlo naročnikov nehal izhajati, je spet na svitlo prišel in obljubi še dalje izhajati. Pri tej priložnosti opomnimo vnovič naše Slovence na ti vsacemu Slovencu razumljivi in dobro vredevani časopis, ki pride vsako saboto v Zadru na svitlo in 5 gold. velja.

* „Prostonarodni list“, ki je v Pragi izhajal, je zavolj prepičlo prejemnikov konec mesca junia nehal izhajati.

* Verli umetnik, g. Karas je zagrebaškemu muzeju sliko slavnega pesnika „Stanka Vraza“ podaril.

* Poljski rastljinoznanec Warszewicz potuje po srednji Ameriki, da bi tam neznane, za kmetijstvo koristne rastljíne ogledal in popisal.

* Namesti prepovedane „Južne Pčele“ začne v Novem Sadu izdajati Dan. Medaković, brat vrednika Južne bčele, nove novine pod naslovom: „Serbski Dnevnik“. Podoba ostane, kakor pri Južni Pčeli; naročnina za celo leto znese 8 gold.

* Gledišna igravka Vesel, Horvatica po rodu, ki se je tudi Ljubljančanom na tukajšnem gledišču prikupila, je 18. pr. m. v Požunu umerla.

* Pisateljka Talvj je izdala v angleškem jeziku knjigo, ktero je dr. Brühl ponemčil pod naslovom: „Uebersichtliches Handbuch einer Geschichte der slavischen Sprachen und Literatur. Nebst einer Skizze ihrer Volks-Poesie“.

*) Institutiones linguae Slavicae dialecti veteris.

**) Preučen, to je, močno učen, pišem brez vezi, pre-učen, to je, preveč učen pa z vezjo (-). Da ne bi bilo v pisanju nikdar dvoumja, bi bilo dobro, ko bi se gg. pisatelji v tem zjedinili. Pis.

[1]) Gorotana menda zato, ker se je Kopitar tako imenoval. [2]) Rojaka. [3]) Eno, jedno. [4]) Govorimo.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Šentjanža na Dolenskim. Že v 16. listu Novic leta 1846 je bilo s pohvalo omenjeno, s kakošnim veseljem so Šentjanci novo cerkev, šolo in pokopališe delali in da ne bojo prej nehali, dokler ne bojo vsiga storili, kar gré v božjo čast — in zares, kar je še manjkalo, so po nevtrudljivim prizadevanji častitiga fajmoštra gosp. Ignaca Cigler-ja vneti farmani sedaj doveršili: nova krasna zvonova pojéta s poprejšnjim v lepim soglasji „slavo Bogu v višavi in mir ljudém na zemlji!“ Teško je bilo ravno v slabih letinah se drage naprave lotiti, vendar se je vse storilo; kar je po doneskih farmanov še primanjkovalo, so dodali prostovoljno nekteri bolj premožni, posebno fantje in dekleta, zlasti Anton Jakšić in Jožef Ropovš iz Koluderje, Janez Skoporc iz Prinstala, Anton Ruper, Jože Vdovc in Jožef Kermel. Slovesen je bil dan za Šentjance, ko so zvonovi pervikrat zapeli, — še bolj praznična pa je bila nedelja, ko je bila zahvala za nove zvonove in so častiti gosp. tehant Rozman v prelepi pridigi pomembo zvonov vsim pričujočim globoko v serce vtisnili. Spomnem le še, da so Šentjanške dekleta cerkev z mnogo opravo ozaljšale, in tako je sedaj Šentjanška cerkev v slavo Gospodovo okinčena, da je malo tacih. AntonK.

Iz Dolenskiga Šmarske okolice. J. K. Od vsih krajev se glasijo „novičarji“, le od Šmarje ne, kakor da bi se pri nas nič ne primerilo, kar bi se svetu povedati dalo. Če „Novice“ po pravíci vsako razdelitev pašnika ali gmajne „novo pridobitev sveta“ imenujejo, zamorem tudi od naše okolice kaj taciga veseliga povedati. Tudi pri nas smo 11. majnika gmajno razdelili, ktere deležniki so vasí Paradiž, Berce, Cikava in Sap, in scer 28 oralov med 25 gruntarjev, tedaj si je vsaki teh kmetovavcov še več kot en oral zemljiša pridobil, na oralu zemlje pa, ki ga gospodar svojiga imenuje in za-se obdeluje, se da že kaj pridelati. Z zasluženo hvalo moram pa pri tem imenovati gosp. inženirja Kobirnah-a in gosp. okrajniga sodnika Heinricher-ja, ki sta se prav pridno obnašala to koristno delo povoljno dognati. Ko je gosp. inženir razdelil zemljo, smo šli srečkrat (lozat), in smo srečkali od perviga do zadnjiga po hišnih številkah. Z Bogam!

Iz Ljubljane. V poslednji seji mestniga odbora so bile sledeče rečí sklenjene: Gosp. magistratni svetovavec Köstl, ki služi že 42 let, je bil na svojo prošnjo penzioniran; — da bi se izpraznjena služba magistratniga svetovavca berž izpisala, ni odbor dovolil, ker sedaj ko se vsaki dan nova županijska postava pričakuje, ni čas novih mestnih vradnikov voliti; — zastran dveh ljudskih šol z 2 klasama, ki naj bi se napravile za Št. Jakobško in Frančiškanarsko faro, je odbor odgovoril, da mestni kasi, iz ktere je že kapital od 16.000 fl. za realno šolo določen, ni mogoče, ju napraviti, in je željo izgovoril: naj bi normalne šole ostale pod eno streho in pod enim vodstvam, ker tako se zamore lože nad njimi čuti; scer je tudi sedaj za mestne otroke v sedanjih šolah še prostora dovelj, in ker v vsi okolici Ljubljanski, razun Iga in dobrovoljne šole na Dobrovi, ni po §. 636 šolskiga zakonika osnovanih šol nikjer, naj se prosi vikši oblast ljudskih šol, da naj bližnje fare, ktere šol nimajo, resno opomne, da si po postavi napravijo svoje šole; — nov kanal po Št. Peterškim predmestji je bil dovoljen; — prošnja je bila sklenjena do vis. ministerstva: naj bi zavolj posebne lege Ljubljanskiga mesta, in ker v večih mestih za oginj posebno postavljenih vojaških gasivcov tukaj ni, še za naprej pripušeno bilo, na gradu s strelam oginj naznanovati in tako ljudí na pomoč klicati; — odbor je bil izvoljen, ki ima pretresti mestni račun stroškov in dohodkov pretekliga leta. —

— V pondeljk popoldne je trešilo v pristavo Iž anskiga grada, ki je razun svinjakov z vsimi poslopji pogorela. Ker se je senó vnelo, kteriga je čez 150 centov pogorelo, niso mogli pogasiti ognja do nočí; tudi živina je bila v veliki nevarnosti, vunder so jo otéli, razun trojih telet. Škoda je, žalibog! velika.

Novičar iz mnogih krajev.

V spomín potovanja cesarjeviga po Ogerskim bojo dali ovdašnji velikaši (magnati) krasno svetinjo napraviti. — Deržavniga papirnatiga denarja je bilo konec junia za 167 milionov in 883.981 fl. med ljudstvam; tedaj za 135.374 fl. manj kot konec majnika. — Sliši se, da po večih mestih bojo notarji samostojni, scer pa bojo cesarski dohtarji (advokati) ob enim tudi notarji. — Na železnici Dunajsko-Teržaški dela vsaki dan sledeče število delavcev: na gori Semering jih dela 6153 z 285 vozmí, med Ljubljano in Logatcam 5306 z 343 vozmí, med Terstam in Nabrežino 2945 z 46 vozmí, na kolodvoru Teržaškim 1473 z 23 vozmí, — skupej je tedaj 15.841 delavcev in 697 vóz. Na železnici Dunajsko-Ogerski je 1763 delavcev, 126 pa vóz. V Galicii pri Bohnii Dubici je 3825 delavcov in 239 vóz. Na Českim proti Saksonskim je 65 delavcev. Na vsih železnicah cesarstva dela tedaj letos 21.494 delavcev in 1062 vóz. V primeri z lanskim letam se je število delavcev na Semeringu zlo pomanjšalo, na Krajnskim in Teržaškim pa zlo pomnožilo. — V Beneškim časniku hvali neki dr. Menici sledeči pomoček zoper grojzdno gnjilíno, ki se je poslednji teden obilo poterdil: V en velik škaf živinske ali še bolje človeške scavnice se prilije 1 libra (funt) hudičeviga olja (Vitriolöl), se dobro zmeša in s sirkovo metljo skropí po grojzdji na terti. Pravi, da v malo urah pomaga (?) — Dr. Schneider iz Prestica na Českim je najdel vzrok krompírjeve gnjilíne v nekih kebričkih na perji krompirjevim, in je to znajdbo naznanil ministerstvu kmetijstva, ki je naročilo mnogim kmetovavcam po teh kebričkih slediti: ali jih bojo našli ali ne. Naj bi to storili vsi kmetovavci ta in prihodnji teden, ker to je tisti nesrečni čas za gnjilíno krompirjevo. — Povsod se pričakuje vino dobro kot leta 1834. — Kupčijska zbornica v Reki je sostavila komisijo, ki naj se posvetje, kako močirje Lojnskiga polja na suho djati, ktero bi potem zamoglo celo horvaško deželo z žitam previditi. — Prihodnji vladar Černogore ne bo več duhovni in svetni vladar ob enim, se tedaj tudi ne bo več „vladika“ imenoval, ampak vladni knez Černogorski. — Papeževa armada bo v vsim skupej znesla 17 do 18.000 vojakov. — Glavár puntarskih Arabcov, kteriga so Francozi v Hamu na Francoskim terdno zapertiga imeli, je unidan všel. — V nekterih krajih Angleškiga so se volivci deržavnih poslancov tako spèrli, da so se semtertje že do kervaviga stêpli.

Naročnikom gosp. dr. Miklošićeve slovnice.

Naročnino na prevažno delo našega visokoučenega jezikoslovca gosp. dr. Miklošića, ki je napovedano v današnjem „oglasniku“, prejema tudi vredništvo „Novic“ od tistih naročnikov, kterim je morebiti bolj pri roci, se v Ljubljani na-nj naročiti. Vredništvo.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*